

استاد منصور یاحقی

ستور و ستورنوازی در هنر مشرق زمینان یکی از بارزترین هنرهای نوازندگی و صوتی به شمار می‌آید و در هر کشور به فراخور حال و هوای فرهنگی نوع نوازندگی و نوع ساختار ستورها متفاوت است. حتی نوع مضارب زده‌ها نیز در یک فرهنگ چندگونه است تا چه رسد به فرهنگهای دور و نزدیک به ایران، اما آنچه همه موسیقیدانها و محققان غربی و شرقی در آن متفق القولند اینکه نوع کامل شده ساز «ستور» از لحاظ فیزیکی و صدادهی و مضارب نوازی - مختص ایرانیان است. در ایران نوازندگان زیادی در ستور داشتند و هم که کدام در حد برداشستان از این ساز موهبت و جادویی تکنیک ویژه‌ای را برپرزاشند مطابق با حال و هوای درونی‌شان ذوق ورزی کرده و می‌کنند. یکی از این نوازندگان با ارزش «استاد منصور یاحقی» است. او که در مکتب پرورش استاد فقید موسیقی ایران «حسب سماعی» کسب فیض کرده در سال ۱۳۴۳ در تهران دیده به جهان گشود.

هنر موسیقی اصیل در خانواده یاحقی سوروشی است که از شادروان خاتم فرخ لقاء خاله منصور یاحقی شروع و به ترتیب استاد حسین خان یاحقی (نوازنده برجسته کمانچه و استاد برحق حسین خان اسماعیل زاده بزرگ کمانچه نوازان ایران) و منصور و پرویز یاحقی (نوازنده مشهور و توانای ویلن در ایران) به ادامه هنر والای موسیقی سنتی همت گماشته‌اند. مرحومه خانم فرخ لقاء خواهر حسین یاحقی از زنان نابغه آن دوره بود. وی ستور را ابتدا نزد «سماع خان» پدر «حسب سماعی» و کمانچه را نزد «حسب خان اسماعیل زاده» و پیانو را نزد «مفتح» و «استاد محجوبی» و شرب را نزد «حاجی خان» که همگی از پیشانیان بزرگ دوران قاجار بودند. فراغت در مدت کوتاهی آوازه هنر او ریزانده عام و حاصل شد و اقدام به اجرای کنسرتهای در سالن گراند هتل همراه با آقای «فخرالملوک وزیر» و با ساز پیانو کرد. منصور یاحقی به اصرار دایی خود حسین خان که روابط صمیمانه‌ای با استاد «سماعی» داشت پس از یادگیری ردیف نزد خود، وی را جهت فراگیری ستور از طریق «استاد ششایی سینه به سینه» که از بهترین نظامهای آموزشی در جهان شناخته شده، نزد «حسب سماعی» فرستاد و «مهران خان» نیز استاد «مرتضی خان محجوبی» کمال بهره را برد با معرفی مشیر همایون شهردار و بنام حسین یاحقی برای کنکوازی (سلو) به رادیو ملی شد و مدت ۱۶ ساعت مهران با خدمت در بانک موسیقی ایران رادیو کنکوازی کرد. منصور علمی‌رغم اینکه به «مهران» نیز علاقه شدیدی داشت، اما به نصیحت دایی خود «سلطان» دید که در کلاس حسین که آن زمان در خیابان علی‌نقی قدیم و خیابان هدایت فعلی بود و اکثر موسیقیدانها و بازاربانان معتبر تهران در این محله سکونت داشتند، شبانه روز به تحصیل مشغول شود.

رویدادهای هنری

● موسیقی هندی در تالار اندیشه

بیت و ششمین کنسرت پژوهشی آموزشی واحد موسیقی حوزه هنری سازمان تبلیغات اسلامی اختصاص به بررسی موسیقی شبه قاره هند (شمال هندوستان) دارد که توسط استاد داریوش سالاری نوازنده برجسته «سی تار»، از شاگردان «اروی شانکار» و رضا مهدوی کارشناس موسیقی شرق همراه با نوازنده طبل از هندوستان سخنرانی و اجرا خواهد شد. این برنامه که ارتباط ملتهای مسلمان نشین از قرون گذشته تا به حال را بازگو خواهد کرد با حضور سفیر هندوستان در روز جمعه ۱۴ دی ماه رأس ساعت ۱۸ در تالار اندیشه حوزه هنری برای عموم علاقه‌مندان به طور آزاد برگزار خواهد شد.

○ نمایش فردا در سالن چهارسو

نویسنده: شبنم طلوعی. کارگردان: کورش تهامی و شبنم طلوعی

○ بازیگران: شبنم طلوعی و کورش تهامی و...

خلاصه داستان:

زنی که همسرش به شهادت رسیده، برحسب اتفاق با مردی رویرو می‌شود که شباهتی عجیب به زنی هوشدار دارد، آنها با یکدیگر آشنا می‌شوند و مرد به زن علاقه مند می‌شود؛ اما...
زمان اجرا: ساعت ۶ بعد از ظهر

«عشق آباد» در سالن اصلی تئاتر شهر

دکتر نادر اشکوری با فرضیه‌ای به نام «خطاظره درمانی» در صدد معالجه بیماران روانی است و کارش را از یک بیمارستان روانی آغاز می‌کند و دو بیمار به ناهماهنگی نرسنگ و سیواوش را تحت معالجه قرار می‌دهد. فرضیه دکتر با مخالفتی مواجه می‌شود؛ اما او با مشتق بسیار کثیر معالجه را دنبال می‌کند و به موفقیتهایی می‌رسد تا اینکه... دست اندرکاران «عشق آباد» به شرح زیرند.

نویسنده و کارگردان: داوود میرباقری

بازیگران: پرویز پرستویی، سیروس گرجستانی، رسول نشتین، ماهابایر و سیوان و سده‌ای از دانشمندان نفسانه.

طراح صحنه و لباس: محسن شاه ابراهیمی. منشی صحنه: شاپور عارف پور. هماهنگی و دستیاران: محمود کریمیپور. تهیه کننده: عبدالله اسکندری. زمان اجرا: ساعت ۶ بعد از ظهر

در سال ۱۳۲۶ «روح الله خالقی» او را برای همکاری با انجمن موسیقی ملی دعوت کرد. وی با خوانندگان سرشناس آن دوره در جمله «ساعت تمدن احمد» پیونس دردشتی، مسحوم خواناتاری، احمد ابراهیمی، اکبر گلپا و... اجراهایی به یادگار گذاشته است. همچنین در شب‌های شنبه هر هفته، همراه با ویلن «فخرالدین غفاری» به مدت نیم ساعت برای نوازندگان خارج از کشور بخش بیرون مرزی به طور زنده برنامه اجرا می‌کرد. یاحقی سپس از سال ۱۳۳۳ در دعوت داوود پیرنیا مسؤول برنامه گلفها همکاری خود را با این برنامه آغاز نمود. یاحقی معتقد است: «که زنده برنامه اجرا می‌کردم و راز زبایدی دارد، باید سینه به سینه باشد و اساتید باید حوصله بیشتری را صرف کنند و برای راحتی کار از روی تالیسیون غربی برای هنرجویان مشتاق تدریس نکنند تا خدای ناکرده از ذوق سلیم هنرآرایی دل زده شوند و مهتر اینکه به مرحله پداهه نوازی برسند و بدیهی است هنرآموزانی که از نت استفاده می‌کنند، از آنها برای ارکستر و اجرای قطعات ضربی استفاده می‌شود. مثلا صدای ستور فرامرز سپاهور هنگامی که آواز و غزلیها را می‌نوازد ریتمی به اجرای او نت ندارد و در آن حالت پداهه نوازی است که به گوش می‌رسد. اساتید خفته در تربیت فطیروالدوله، سماعی، محجوبی، عیادی، حسین یاحقی، رضا مهرزنده و صبا در پداهه نوازی سرآمد بودند و راهنمای خوبی برای آیندگان هستند.

یاحقی درباره گذشته می‌گوید: «زمانی که ما به رادیو - در مرکز بی‌سیم قصر واقع در جاده شمیران - فرقتیم، از صفحه و نوار ضبط خبری نبود و ما برنامه‌ها را به طور زنده اجرا می‌کردیم و متأسفانه اکنون اثری از آنها در دسترس نیست. ولی یادم هست روزی همراه دایی می‌خود حسین خان که به استودیو بی‌سیم رفته بودیم، مهندس زاهدی رئیس بی‌سیم گفت: که حدود ۱۰ نوار استثنایا با مشکلات فراوان و با توجه به عدم امکانات ضبطی از استاد حسین سماعی ضبط کرده‌ایم که برای نسل‌های آیند و فرزندان ایران به یادگار بماند. من نمی‌دانم در حال حاضر اینها چه شده است؟» منصور یاحقی، انسانی خوش قلب، خوش مشرب، با اخلاقی نیکو و کرداری پندیده، متواضع و دور از هرگونه تکبر و تفرعن است که در حال حاضر نیز به تدریس ساز ستور و حفظ و اشاعه آن مشغول است. محمدرحسین یاحقی فرزند ارشد استاد یاحقی بزرگ جزو نوازندگان چیره‌دست رادیو بود که چندی قبل از میان ما رفت. غرض نقلی است که ما باز ماند

● ● ● که هستی را نمی‌بینیم بقای

مشاور هنری

جبار آدین

● تلفن مستقیم: ۳۱۱۱۰۲

■ فقط سه شنبه‌ها و پنج شنبه‌ها از

ساعت ۹ صبح تا ۲ بعد از ظهر